

עין משפט מסכת קנים

דף כב.

עין משפט א

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ז ה"ו

חטאת העוף כיצד היתה נעשית *א. מולק אותה בקרן דרומית מערבית כמו שבארנו ויורד בצפרנו עד שיחתך הסימנין או רב אחד מהן ואינו מבדיל הראש מן הגוף. ואם הבדיל פסל ולוקה שנאמר (ויקרא ה-ח) 'ומלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל'. ומזה מדמה על קיר המזבח למטה מאמצעו. ושירי הדם מתמצים על היסוד שנאמר (ויקרא ה-ט) 'והנשאר בדם ימצה על יסוד המזבח' מכלל שהנתינה על קיר שהשירין שלו מתמצין

א. כסף משנה חטאת העוף כיצד היתה נעשית וכו'. בפ' קדשי קדשים במשנה (דף ס"ד:). ומ"ש כמו שביארנו. בפ' [חמישי]. ומ"ש ויורד בצפרנו עד שיחתך הסימנין או רוב אחד מהם. בפ"ק דחולין (דף כ"א). ומ"ש ואינו מבדיל הראש מן הגוף ואם הבדיל פסל. משנה בפרק קדשי קדשים והוא מבואר בכתוב ולא יבדיל. כתב ספר מצות גדול פי' רש"י ולא יבדיל שאין מולק אלא בסימן אחד. בפרק קדשי הקדשים (דף ס"ה:). כיצד מולקין חטאת העוף חותך שדרה ומפרקת בלא רוב בשר עד שמגיע לושט או לקנה חותך סימן אחד או רובו ורוב בשר עמו ובעולה שנים או רוב שנים ורבינו משה פירש לאו זה שלא יבדיל הראש מהגוף ואני מביא ראיה לדבריו שלמד שם סתם מליקה האמורה בעולת העוף ממליקה המפורשת בחטאת העוף מה להלן ממול עורף וכו' אי מה להלן (בחטאת העוף) מולק ואינו מבדיל אף כאן מולק ואינו מבדיל ת"ל ומלק והקטיר מה הקטרה הראש בעצמו והגוף לעצמו אף מליקה הראש לעצמו והגוף לעצמו ומנין שהקטרת הראש לעצמו והגוף לעצמו שהרי שתי פעמים כתיב והקטיר בפרשה אחד לראש ואחד לגוף וכתב ושסע בינתים עכ"ל. ומה שכתב ומזה מדמה על קיר המזבח למטה מאמצעו וכו' עד וזהו קיר התחתון. בפרק קדשי הקדשים (דף ס"ד:). וכתב רש"י בריש מנחות (דף ג') הזאה אוחד בגוף העוף ומעלה ומוריד בכח והדם ניתז מעצמו. מיצוי סוחט בין אצבעותיו ונצוק הדם הולך למרחוק:

אָל יְסוּד וְזֵהוּ קִיר הַתְּחִתּוֹן:

עין משפט ב

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ה ה"ז

הַחֲטָאוֹת הַנֶּאֱכָלוֹת דָּמָן טָעוֹן אַרְבַּע מִתְּנוֹת עַל אַרְבַּע
קָרְנוֹת הַמְּזִבַּח הַחִיצוֹן מִחֲצֵי מְזִבַּח וְלִמְעֻלָּה לְפִי שְׁנֵאמַר
בָּהּ (ויקרא ד-כה) (ויקרא ד-לד) 'עַל קָרְנוֹת הַמְּזִבַּח'.
וְכִיצַד הוּא עוֹשֶׂה. כְּשִׁלּוֹקַח הַכֶּהֶן הַדָּם בַּמְּזִרְק מוֹלִיכוֹ

ב. כסף משנה החטאות הנאכלות דמן וכו'. משנה בפרק איזהו מקומן. ומה שכתב מחצי מזבח ולמעלה וכו'. בריש קנים חטאת בהמה נעשית למעלה ואם שינה פסל. ומ"ש וכיצד הוא עושה כשלוקח הכהן הדם במזרק וכו'. ברייתא בפרק איזהו מקומן (דף נ"ג). ומ"ש וסומך באצבעו הגדולה מכאן. שם וחומר בגודל מלמעלה ובאצבע קטנה מלמטה ורבינו גורס גדולה במקום קטנה. אי נמי קטנה בערך הגודל קאמר. ונראה שמפרש רבינו חומר צובר מלשון חומרים כלומר שמעמיד הדם שיהיה צבור ולא יתפשט באצבע. ומ"ש ומחטא ויורד כנגד חודה של קרן וכו'. שם ופירש"י ומחטא זריקת חטאת קרוי חיטוי כמו הכהן המחטא. ומ"ש ואם נתן סמוך לקרן כאמה אחת מכאן ואמה אחת מכאן כפר. שם אמאי דתנן חטאות הצבור והיחיד דמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות אמרינן בגמרא היכי עביד ר' יוחנן ור' אלעזר חד אמר נתן אמה אילך ואמה אילך וחד אמר מחטא ויורד כנגד חודו של קרן אליבא דרבי אליעזר ברבי שמעון דאמר היא עצמה אינה נעשית אלא בגופה של קרן דכולי עלמא לא פליגי כי פליגי אליבא דרבי (דאמר דמים העליונים ניתנין מחוט הסיקרא ולמעלה) מר סבר אמה אילך ואמה אילך כנגד קרן הוא ומר סבר כנגד חודה אין טפי לא. ופי' רש"י היא כלומר כל עצמה ועיקר מצותה אינו אלא שם. דכ"ע לא פליגי דלא בעינן חודה דקרן כתיב ואמה על אמה ברום אמה הניתן בראש המזבח בכל זווית וזווית בכל מקום שבה קרוי קרן כי פליגי אליבא דרבי דמכשיר לה מחוט הסיקרא ולמעלה ואע"ג דלאו קרן מר סבר כי היכי דקרן היא אמה על אמה אף כל שתחתיו כנגדו הוי קרן ומר סבר כיון דקרא לאו אקרנות ממש קפיד דשאר המזבח לא שייך לשון קרן אלא בחודה של זווית עכ"ל. ולפי זה פסק רבינו כרבי דהלכה כמותו מחבירו ועוד דאמוראי פליגי אליביה ובפלוגתא דאמוראי פסק כמאן דאמר אמה אילך ואמה אילך. ונראה לי שהטעם דכיון דלר' אליעזר בר'ש לא בעינן חודה של קרן עדיף טפי למימר דרבי מכשיר באמה אילך ואמה אילך כדי שלא להגדיל מחלוקתם ביותר. ועוד יש לומר דכיון דאיפליגו אמוראי במילתא אין אנו יכולים לפסול באמה אילך ואמה אילך ומש"ה פסק דלכתחלה בעינן חודה של קרן ואם נתן אמה אילך ואמה אילך בדיעבד כפר:

אֶצֶל הַמְזֻבָּח וְטוֹבֵל אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית הַסְּמוּכָה לַגּוֹדֵל בְּדָם.
 וְסוּמְךָ בְּאֶצְבָּעוֹ הַגְּדוּלָּה מִכָּאן וּבַגּוֹדֵל מִכָּאן וּמִחֻטָּא
 וַיֵּוֹרֵד כְּנֶגֶד חֻדָּה שֶׁל קֶרֶן עַד שֶׁיִּכְלֶה כָּל הַדָּם שֶׁבְּאֶצְבָּעוֹ.
 וְכֵן הוּא עוֹשֶׂה בְּכָל קֶרֶן וְקֶרֶן. וְאִם נָתַן סָמוּךְ לְקֶרֶן
 כְּאִמָּה אַחַת מִכָּאן אוֹ מִכָּאן כִּפְּר:

עין משפט ג הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ו ה"ב

עוֹלֹת הָעוֹף כִּי־צַד הִיְתָה נֶעֱשִׂית **ג**. עוֹלָה לַכֶּבֶשׂ וּפְנָה
 לְסוּבָב וּבָא לוֹ לְקֶרֶן דְּרוּמִית מְזֻרְחִית וְהָיָה מוֹלֵק שָׁם
 אֶת רֵאשָׁה מִמּוֹל עֲרָפָה וּמִבְדִּיל. וְאִם לֹא הִבְדִּיל פְּסוּלָה.
 וּמִמְצָה דָם הָרֵאשׁ וְדָם הַגּוֹף עַל קִיר הַמְזֻבָּח לְמַעְלָה מִן
 הַחוּט שֶׁבְּאֶמְצַע הַמְזֻבָּח. וְאִם מְצָה דָם הָרֵאשׁ וְלֹא מְצָה
 דָם הַגּוֹף פְּסוּלָה. מְצָה דָם הַגּוֹף וְלֹא מְצָה דָם הָרֵאשׁ
 כְּשֶׁרָה:

עין משפט ד הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ה ה"ו

הָעוֹלָה וְהָאֵשׁם וְהַשְּׁלָמִים דִּבִּין שֶׁל יַחֲיד בֵּין שֶׁל צְבוּר

ג. כסף משנה עולת העוף כיצד היתה נעשית וכו' עד כל ששינה בה מאחר תמצית הדם כשירה.
 משנה בפרק קדשי הקדשים (דף ס"ד:). ומה שכתב למעלה מן החוט שבאמצע המזבח.
 בפרק קמא דקנינים עולת העוף נעשית למעלה וכו' ואם שינה וכו' פסל:

ד. כסף משנה העולה והאשם והשלמים וכו'. בשלשתן שנינו בפרק איזהו מקומן דמן טעון
 שתי מתנות שהן ד' ואיפליגו תנאי בפירושה ופסק כת"ק דאמר (דף נ"ג:): יכול יזרקנו
 זריקה אחת ת"ל סביב אי סביב יכול יקיפנו בחוט ת"ל וזרקו הא כיצד כמין ג"ם ופירש"י
 כמין ג"ם זורק כנגד הפינה מן הכלי והדם מתפשט לשתי רוחות הפינה והרי היא כמין
 ג"ם אות יונית עשויה ככ"ף פשוטה. ואע"ג דרב ושמואל פליגי התם ואתי שמואל כת"ק
 ומשמע דרב סבר דלית הלכתא כת"ק וא"כ לא ה"ל למיפסק כשמואל לגבי רב באיסורי

זריקת דם שלשתן על גבי המזבח שנה לעולה. וכיצד הוא עושה. כשלוקח הכהן הדם במזרק וזורק ממנו במזרק שתי זריקות על שתי זוויות המזבח באלכסון מחצי המזבח ולמטה על קרן מזרחית צפונית ועל קרן מערבית דרומית. ומתכוון כשיזרק הדם על הקרן שיהיה הדם מקיף על הזוויות כמין ג'ם. כדי שימצא הדם של שתי מתנות על ארבעה כתלי המזבח לפי שנאמר בעולה ובשלים (ויקרא ז-ב) (ויקרא ט-יח) 'סביב' והוא הדין לאשם. ושירי הדם נשפכין על היסוד הדרומי:

י"ל דברייתא לא הוה שמיע לרב דאי הוה שמיע ליה לא הוה פליג את"ק. ומ"ש רבינו מחצי המזבח ולמטה. בריש קנים עולת בהמה למטה ואם שינה פסול פירוש למטה מחוט הסיקרא שחוגר באמצע המזבח: ומ"ש על קרן מזרחית צפונית וכו'. שם אהא דתנן בעולה דטעונה שתי מתנות שהן ארבע פירש"י שתי מתנות בקרן מזרחית צפונית ובקרן מערבית דרומית שכנגדה באלכסון והכי תנן במסכת תמיד בא לו לקרן מזרחית צפונית נותן מזרחה צפונה מערבית דרומית נותן מערבה דרומה וטעמא משום דקרן מזרחית דרומית לא היה לה יסוד כדאמרינן בשמעתין ועולה טעונה מתן דמה כנגד היסוד וכדרכינן לעיל. ומ"ש וה"ה לאשם. כלומר שגם הוא נאמר בו סביב בפ' צו. ומ"ש ושירי הדם נשפכים על גג היסוד הדרומי. שם (דף נ"ב) אמאי דכתיב בפר כהן משיח ואת כל דם הפר ישפוך אל יסוד מזבח העולה דריש דה"ק תן יסוד למזבח של עולה ופירש"י תן יסוד למזבח של עולה תן תורת שפיכת יסוד שירים להלכות מזבח של עולה שיהא המזבח טעון בעולה ובכל הדמים הניתנין עליו שפיכת שירים אל היסוד אם נשאר בכלי כלום כשזורק ממנו שתי זריקות לשתי קרנות ישפכנו ליסוד ומשום דבעולה לא כתיבי שפיכת שירים איצטריך למילף מהכא. ואמרינן תו התם השתא דכתיב אל יסוד מזבח העולה אגגו דיסוד ופירש"י השתא דכתיב אל יסוד המזבח יסוד שהוא דומה למזבח דהיינו גגו של יסוד:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ב ה"י

דָם שְׁמֵצוֹתוֹ לִתֵּן אוֹתוֹ לְמַעַלָּה הַמְחֲצִי הַמְזִבַּח שְׁנֵתָנוּ לְמִטָּה. אוֹ שְׁמֵצוֹתוֹ לִתְנוֹ לְמִטָּה וּנְתָנוּ לְמַעַלָּה. אוֹ שְׁמֵצוֹתוֹ לִתְנוֹ בְּפָנִים בְּהִיכָל וּנְתָנוּ עַל מְזִבַּח הַחִיצוֹן. אוֹ הַנְּתַנִּין עַל מְזִבַּח הַחִיצוֹן שְׁנֵתָנוּ לְפָנִים בְּהִיכָל. אוֹ שְׁנֵתָנוּ דָם הַנְּתַנִּין בַּחוּץ עַל הַכֶּבֶשׂ שֶׁלֹּא כָּנָגַד הִיסוּד. הֵרִי בְּשֵׁר הַזִּבְחַ פְּסוּל. וְאִף עַל פִּי כֵן נִתְּכַפְּרוּ הַבְּעָלִים בּוֹ כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעַ דָם לְמְזִבַּח. אִף עַל פִּי שֶׁהִגִּיעַ שֶׁלֹּא לְמִקוֹמוֹ הֵרִי הוּא כְּמוֹ שֶׁהִגִּיעַ לְמִקוֹמוֹ לְכַפֵּר. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים כְּשֶׁהִיָּה זֶה הַזִּזְרֵק כָּשֶׁר לְעִבּוּדָה. אֲבָל אִם קָבַל הַכֶּשֶׁר וְנָתַן לְפָסוּל וְנָתַן הַפְּסוּל אֶת הַנְּתַנִּין לְמַעַלָּה לְמִטָּה. וְאֵת הַנְּתַנִּין בְּפָנִים בַּחוּץ. וְאֵת הַנְּתַנִּין בַּחוּץ בְּפָנִים. אוֹ שְׁנֵתָנוּ עַל הַכֶּבֶשׂ שֶׁלֹּא כָּנָגַד הִיסוּד. לֹא נִפְסַל בְּשֵׁר הַזִּבְחַ אִם נִשְׂאָר דָם הַנֶּפֶשׁ. אֲלֹא יִחְזֹר הַכֶּשֶׁר וַיִּקָּבַל שְׂאָר דָם הַנֶּפֶשׁ וַיִּזְרַק הַדָּם בְּמִקוֹמוֹ:

עין משפט ו

הרמב"ם הל' שגגות פ"י ה"ב

קָרְבַּן הַיּוֹלָדֶת אִם הִיָּתָה עֲשִׂירָה וּמְבִיאָה כְּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ

ה. כִּסְף מִשְׁנֵה דָם שִׁמְצוֹתוֹ לִיתֵן אוֹתוֹ לְמַעַלָּה וְכוּ' עַד הֵרִי בְּשֵׁר הַזִּבְחַ פְּסוּל. מִשְׁנֵה בִּפְרָק שְׁנֵי דוּבְחִים (דף כ"ו). וּמִי"ש וְאֵע"פ כֵּן נִתְּכַפְּרוּ הַבְּעָלִים בּוֹ. מִיִּמְרָא דְשְׁמוּאֵל שֵׁם וְאִף עַל גַּב דְּרִי" פְּלִיג עֲלֵיהָ הָא אִסְיָקְנָא בְּקִשְׂיָא וְאִמּוּרָאֵי טוּבָא הַתָּם ס"ל כְּשְׁמוּאֵל מִדְּשִׁקְלֵי וְטֵרוֹ אֲלִיבִיָּה. וְמָה שִׁכְתַּב בְּמָה דְבָרִים אִמּוּרִים כְּשֶׁהִיָּה זֶה הַזִּזְרֵק כְּשֶׁר לְעִבּוּדָה וְכוּ' עַד וַיִּזְרֹק הַדָּם בְּמִקוֹמוֹ. ג"ז שם:

ו. כִּסְף מִשְׁנֵה וּמִי"ש אִפִּילוּ הִיָּתָה יָדָה מִשְׁגַּת לְשָׂה וְאִינָה מִשְׁגַּת לְנִכְסִיו מְבִיאָה קָרְבַּן עֲנִי. בַּת"כ פִּרְשֵׁת תִּזְרִיעַ יֵשׁ לָהּ שֶׁהָ וְאִין לָהּ צְרוּכִין מִנִּין שֶׁתְּבִיאָ קָרְבַּן עֲנִי ת"ל דִּי שָׂה:

לְעוֹלָה וּבֶן יוֹנָה אוֹ תוֹר לְחֻטָּאת. וְאִם אֵין יָדָה מִשְׁגַּת הָרִי קָרְבָּנָה יוֹרֵד וּמְבִיאָה שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בָּנֵי יוֹנָה אֶחָד עוֹלָה וְאֶחָד חֻטָּאת. אֲפֹלוּ הִיְתָה יָדָה מִשְׁגַּת לְשָׂה וְאִינָה מִשְׁגַּת לְנִסְכָּיו מְבִיאָה קָרְבַּן עֲנִי:

עין משפט ז הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ד ה"ד

אִי זֶה הוּא נֶדֶר וְאִי זֶה הִיא נִדְבָה ז'. הָאוֹמֵר הָרִי עָלַי עוֹלָה אוֹ הָרִי עָלַי שְׁלָמִים אוֹ הָרִי עָלַי מִנְחָה אוֹ הָרִי דְמֵי בְּהֵמָה זֶה עָלַי עוֹלָה אוֹ שְׁלָמִים זֶהוּ הַנֶּדֶר. אֲבָל הָאוֹמֵר הָרִי בְּהֵמָה זֶה אוֹ דְמֵי בְּהֵמָה זֶה עוֹלָה אוֹ שְׁלָמִים אוֹ הָרִי הַעֲשֹׂרוֹן הַזֶּה מִנְחָה הָרִי זֶה נִדְבָה:

עין משפט ז הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"ד ה"ה

מֵה בֵּין נְדָרִים לְנִדְבּוֹת. שֶׁהַנֶּדֶר אִם הִפְרִישׁ קָרְבָּנוֹ וְאֶבֶד אוֹ נִגְנַב חֵיב בְּאַחֲרֵיּוֹתוֹ עַד שֶׁיִּקְרִיב כְּמוֹ שְׁנֶדֶר. וְהַמִּתְנַדֵּב וְאוֹמֵר זֶה אִם מֵת אוֹ נִגְנַב אֵינוֹ חֵיב בְּאַחֲרֵיּוֹתוֹ:

הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פי"א ה"ז

כָּל קָרְבָּנוֹת הַיְחִיד חֵיב בְּאַחֲרֵיּוֹתָן חוּבְאַחֲרֵיּוֹת נִסְפִיָּהן

ז. כסף משנה איזהו נדר ואי זו היא נדבה וכו' עד אינו חייב באחריותו. בריש קינים:

ח. כסף משנה כל קרבנות היחיד חייב באחריותו וכו'. משנה בפרק ב' דתמורה קרבנות היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסכיהם וקרבנות הצבור אין חייבין (לא) באחריותן ולא באחריות נסכיהם אבל חייבין באחריות נסכיהם משקרב הזבח, ופירש רש"י קרבנות היחיד חייבים באחריותם כלומר ויש מהם מאותן שקבוע להם זמן שאפילו עבר זמנם חייבין להקריבם כגון עולת יולדת וקרבנות מצורע אם עבר שמיני שלו יכול להקריבן לאחר

חוץ מן הנדבה. וכל קרבנות הצבור אינן חיבין
באחריותן ולא באחריות נספיהן. ואם קרב הזבח חיבין
באחריות נספיהם. וקרבן יחיד שקבוע לו זמן הרי הוא
בקרבן צבור ואינו חיב באחריותו:

דף כב:

עין משפט א

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"א

חטאת העוף שנתערבה בעולת העוף ט. או עולת העוף
שנתערבה בחטאת העוף. אפלו אחת ברבוא כלן ימותו.
במה דברים אמורים כשהיו מפורשות בשעת לקיחת
הבעלים זו חטאת וזו עולה. אבל אם הביא עופות
לחובתו מהן חטאת ומהן עולה ולא פרש אלא כלן
סתומות ונתערבה חטאת או עולה בחובה זו הסתומה
יש להן דינים אחרים:

זמן אבל קרבנות הצבור שיש להם זמן אם עבר זמן בטל קרבנן. משקרב הזבח שאם קרב
הזבח בזמנו ולא קרבו נסכים עמו חייב להקריבם אפילו מכאן עד עשרה ימים עכ"ל, וכן
פירש רבינו בפירוש המשנה והכי משמע בגמרא. וממה שכתב רבינו חוץ מן הנדבה נראה
שהוא מפרש שבכלל מה שאמרו ביחיד חייב באחריותן שאם הפריש קרבנו ואבד חייב
באחריותו והדין מפורש בריש קנים: ומה שכתב רבינו וקרבן היחיד שקבוע לו זמן הרי הוא
בקרבן צבור וכו'. פשוט הוא דכיון שעבר זמנו בטל קרבנו. וקרבן יחיד שקבוע לו זמן היינו
חביתי כהן גדול ופר יום הכפורים:

ט. כסף משנה חטאת העוף שנתערב בעולת העוף וכו'. פ"ק דקינים ופירש"י אחד בריבוא
ימותו כולם דבכל אחת איכא לספוקי שמא עולה היא ופסולה למטה או שמא חטאת
ופסולה למעלה: בד"א כשהיו מפורשות בשעת לקיחת הבעלים וכו'.

עין משפט ב

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"ב

וְכִיצַד דִּינֵיהֶן. אִם נִתְעַרְבָה חֲטָאת בְּחוּבָה זו הַסְתוּמָה
 אֵין כָּשֶׁר אֶלָּא מִנֵּין חֲטָאוֹת שֶׁבְּחוּבָה בְּלִבָּד. אֶבֶל מִנֵּין
 הָעוֹלוֹת שֶׁבְּחוּבָה עִם הַחֲטָאת שֶׁנִּתְעַרְבָה בָּהֶן פְּסוּלִין
 שֶׁהֵרִי נִתְעַרְבָה חֲטָאת בְּעוֹלוֹת:

עין משפט ג

הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"ד

וְכֵן אִם נִתְעַרְבָה עוֹלָה בְּחוּבָה זו הַסְתוּמָה. אֵין כָּשֶׁר

י. כסף משנה (ב-ד) וכיצד דיניהם אם נתערבה חטאת בחובה זו הסתומה וכו'. וכן אם נתערבו עולה בחובה זו הסתומה וכו'. שם ופירשו"י חובה קרי קן שלם של יולדת או של זבה והוא אחת חטאת ואחת עולה וכו' ואם פרידה המופרשת לחטאת מעורבת עם ב' קינים של חובה שהם סתומים ועתה חמש פרידים מעורבין יחד אין יכול לעשות אלא שתיים חטאת שזהו מנין הכשר בשני קינין של חובה דאי עבד ג' חטאות שמא משני קינין עבד להו ולא מהמעורב בהם ומב' קינים אינו יכול לעשות רק ב' חטאות ולא מצי עביד אפי' אחת עולה שמא יקח החטאת המעורבת וכן עולה שנתערבה בחובה בקן סתומה אין כשר אלא שנתערבה זו בזו אחת לזו ואחת לזו שתיים לזו ושתיים לזו שלש לזו ושלוש לזו מחצה כשר ומחצה פסול אחת לזו ושתיים לזו ושלוש לזו ועשר לזו ומאה לזו הממועט כשר. ופירשו"י אבל חובה שנתערבה זו בזו קן סתומה של לידה שהוא אחד חטאת ואחד עולה ונתערבו השני פרידין בקן אחת סתומה של לידה או של זיבה מאשה אחרת מחצה כשר ומחצה פסול יכול להקריב שני פרידין אחד עולה ואחד חטאת ולא יותר דאי עבד שני עולות שמא יעשה אותן מקן אחד של לידה או של זיבה וכן אם נתערבו הרבה קינים יחד יקריב חציו אחד חטאת ואחד עולה וחציו האחר פסולים והיינו כי נתערבו בשוה כדאמרין אחת לזו ואחת לזו או שתיים לזו ושתיים לזו או שלש לזו ושלש לזו שיכול ליקח השלשה קינים אי זה שלש פרידים שירצה אי זה לחטאת ואי זה לעולה אבל אחד לזו ושנים לזו ושלוש לזו ועשר לזו ומאה לזו הממועט כשר. אם נתערבו קן חטאת סתומה של זיבה בשני קינים של לידה או בשלשה אינו יכול להקריב אלא קן אחד פרידה אחת לחטאת ופרידה אחת לעולה אבל שתי עולות לא מצי עביד פן יקח הקן שהוא מבורר תחלה ללידה אחת שאינו יכול להקריב ממנו רק אחת חטאת ואחת עולה וכן אם נתערבו כולם יחד האחת והשתיים והשלש והעשר לא יוכל להקריבו רק קן אחד שני פרידים או עשר קינים במאה יקריב עשרים פרידים כמו שיכול לעשות מעשר קינים וזהו המועט כשר. בין משם אחד לידה ולידה משתי נשים בין שני שמות לידה וזיבה אפי' מאשה אחת כדמפרש (במתני') כיצד משם אחד. וז"ל רבינו בפירוש המשנה אומר כי מה שהקדים לומר אין כשר אלא

אֶלֶּא מְנִין עוֹלוֹת שְׁבַחֻבָּה. אֲבָל מְנִין הַחֲטָאוֹת שְׁבַחֻבָּה
עִם הָעוֹלָה שְׁנַתְּעַרְבָה בָּהֶן פְּסוּלִין. שְׁהִירֵי נִתְעַרְבָה עוֹלָה
בְּחֲטָאֵת. בֵּין שְׁהִיתָה הַחֻבָּה הַסְתוּמָּה מְרַבָּה עַל הָעוֹלוֹת
שְׁנַתְּעַרְבָה בָּהֶן. בֵּין שְׁהִיוּ הָעוֹלוֹת מְרַבִּין עַל הַחֻבָּה
הַסְתוּמָּה. בֵּין שְׁהִיוּ שְׁתִּיחֶן שְׁוֹת. אֵין כָּשֶׁר אֶלֶּא מְנִין
עוֹלוֹת שְׁבַחֻבָּה. לְפִיכֶן אִם הִיתָה הַחֻבָּה שְׁתִּים בְּעוֹלוֹת
חֲצֵי הַחֻבָּה כָּשֶׁר וְחֲצִיָּה פְּסוּל. וַיִּרְאֶה לִי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה
כֹּלֵן לְמַעַלָּה כְּמַעַשֶׂה עוֹלָה:

עין משפט ד הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"ה

חֻבָּה סְתוּמָּה וְחֻבָּה אַחֲרַת סְתוּמָּה שְׁנַתְּעַרְבוּ. בֵּין שְׁהִיוּ
שְׁתִּיחֶן מִשֵּׁם אֶחָד. כְּגוֹן קִנֵּי זָבִים עִם קִנֵּי זָבִים. אוּ מִשְׁנֵי
שְׁמוֹת כְּגוֹן קִנֵּי זָבִים עִם קִנֵּי יוֹלְדוֹת. בֵּין שְׁהִיוּ שְׁתִּיחֶם
לְאָדָם אֶחָד. בֵּין שְׁהִיוּ לְשָׁנִים. אִם הָיוּ שְׁתִּיחֶן שְׁוֹת
מְחֻצָּה כָּשֶׁר וּמְחֻצָּה פְּסוּל. בֵּין שְׁעָשָׂה הַכֹּל לְמַעַלָּה אוּ

מנין עולות שבחובה אינו אלא אם נתערבו קנים נדבה שהם עולות כולם בקיני חובה
שחציין עולות וחציין חטאות אבל חובה שנתערבה בחובה וכו' שאם היו שוות אלו כנגד
אלו יהא המחצית כשר והמחצית פסול בהכרח באי זה צד שעשאן וכו' ויהיה שוה בזה
כהן נמלך ר"ל ששואל לאשה אי זה יעשה חטאת ואי זה יעשה עולה וכהן שאינו נמלך
אלא שהדבר מסור לו אבל אם היה מנין אחת משתיהן יותר ממנין האחרת [הרי יש בזה
חילוק והוא] שאם עשה הכל למעלה או למטה המחצית כשר והמחצית פסול בהכרח וכו'
ואם עשה החצי למעלה והחצי למטה וכו' המועט אז כשר ע"מ שיהא נמלך ולא יהיה
מסור לו לעשות עולה מה שירצה וחטאת מה שירצה הרי בעלת המנין המועט אומרת לו
שזה המחצית שנעשה למעלה בו נבלעה עולה שלי לפי שהוא המועט והמחצית שעשית
למטה בו נבלעה חטאת שלי לפי שהוא ג"כ המועט ואני לא מסרתי הדבר אליך ולא הרשות
עכ"ל:

הכל לַמֵּטָה או עֲשֵׂה חֻצֵּיין לַמַּעְלָה וְחֻצֵּיין לַמֵּטָה לְעוֹלָם
 מְחַצֵּה כָּשֶׁר וּמְחַצֵּה פָּסוּל. מִפְּנֵי שֶׁהַכֹּל חֻצֵּיין עוֹלָה וְחֻצֵּיין
 חֲטָאָת. וְהַחֲטָאָת לַמֵּטָה וְהָעוֹלָה לַמַּעְלָה. אִם עָשָׂה הַכֹּל
 לַמַּעְלָה חֻצֵּיין כְּשֵׁרוֹת וְהֵן עוֹלוֹת. וְאִם עָשָׂה כֻּלָּן לַמֵּטָה
 חֻצֵּיין כְּשֵׁרוֹת וְהֵן חֲטָאוֹת. עֲשֵׂה חֻצֵּיין לַמֵּטָה וְחֻצֵּיין
 לַמַּעְלָה חֻצֵּיין הַחֻצֵּי שֶׁנַּעֲשֶׂה לַמַּעְלָה כָּשֶׁר מִפְּנֵי הַתַּעְרֹבֶת
 וְהוּא עוֹלוֹת וְחֻצֵּיין הַחֻצֵּיין שֶׁל מֵטָה כָּשֶׁר וְהוּא חֲטָאוֹת:

הַרְמַב"ם הַל' פְּסוּלֵי הַמּוֹקְדֵשִׁין פ"ה ה"ו

עין משפּט ה

הָיוּ שְׁתֵּי הַחֻבוֹת הַסְּתוּמוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ זו גְּדוּלָה מִזוֹ.
 כְּגוֹן שֶׁהֵיָתָה אַחַת אַרְבַּע עוֹפוֹת וְהַשְּׁנִיָּה שֵׁשׁ. אִם עָשָׂה
 הַכֹּל לַמַּעְלָה או עָשָׂה הַכֹּל לַמֵּטָה מְחַצֵּה פָּסוּל וּמְחַצֵּה
 כָּשֶׁר וּמִטַּעַם שֶׁבְּאַרְנוֹ. עֲשֵׂה חֻצֵּיין לַמֵּטָה וְחֻצֵּיין לַמַּעְלָה.

כ. כִּסֵּף מִשְׁנֵה עֲשֵׂה חֻצֵּיין לַמֵּטָה וְחֻצֵּיין לַמַּעְלָה אִם אַחַר שֶׁשָּׂאֵל עָשָׂה כֵּן הַמוֹעֵט כִּשֶׁר וְכוּ'
 זֶה הַכֹּל כֹּל שֶׁעָשָׂה הַכֹּהֵן מִדַּעְתּוֹ וְכוּ'. שֵׁם בַּפ"ג בַּד"א בַּכֹּהֵן נִמְלֵךְ אֲבָל בַּכֹּהֵן שְׂאִינוֹ
 נִמְלֵךְ אַחַת לְזוֹ וְאַחַת לְזוֹ שְׁתֵּים לְזוֹ וְשְׁתֵּים לְזוֹ שֶׁלֹּא לְזוֹ וְשֶׁלֹּא לְזוֹ עָשָׂה כוֹלֵן לַמַּעְלָה
 מִחֻצָּה כִּשֶׁר וּמִחֻצָּה פָּסוּל כּוֹלֵם לַמֵּטָה מִחֻצָּה כִּשֶׁר וּמִחֻצָּה פָּסוּל חֻצֵּיין לַמַּעְלָה וְחֻצֵּיין לַמֵּטָה
 אֵת שֶׁלַּמַּעְלָה מִחֻצָּה כִּשֶׁר וּמִחֻצָּה פָּסוּל וְאֵת שֶׁלַּמֵּטָה מִחֻצָּה כִּשֶׁר וּמִחֻצָּה פָּסוּל אַחַת לְזוֹ
 וְשְׁתֵּים לְזוֹ וְשֶׁלֹּא לְזוֹ וְעֵשֶׂר לְזוֹ וּמֵאָה לְזוֹ עָשָׂה כֻּלָּן לַמַּעְלָה מִחֻצָּה כִּשֶׁר וּמִחֻצָּה פָּסוּל כּוֹלֵם
 לַמֵּטָה מִחֻצָּה כִּשֶׁר וּמִחֻצָּה פָּסוּל חֻצֵּיין לַמַּעְלָה וְחֻצֵּיין לַמֵּטָה הַמְרוּבָּה כִּשֶׁר זֶה הַכֹּל כ"מ
 שְׂאֵתָה יָכוֹל לְחַלּוֹק אֵת הַקִּינִים וְלֹא יִהְיֶה מִשַּׁל אִשָּׁה אַחַת בֵּין לַמַּעְלָה בֵּין לַמֵּטָה מִחֻצָּה כִּשֶׁר
 מִחֻצָּה פָּסוּל וְכ"מ שְׂאֵי אֵתָה יָכוֹל לְחַלּוֹק אֵת הַקִּינִין עַד שִׁיְהִיו מִשַּׁל אִשָּׁה אַחַת בֵּין לַמַּעְלָה
 בֵּין לַמֵּטָה הַמְרוּבָּה כִּשֶׁר. וּפִירֵשׁ הַמִּפְרָשׁ בַּד"א בַּכֹּהֵן נִמְלֵךְ אִפִּירְקָא קָמָא קָאֵי וְהַכִּי קָאֵמֵר
 בַּד"א דַּחֲטָאָת שֶׁנִּתְעַרְבָּה בְּעוֹלָה וְעוֹלָה בַּחֲטָאָת אִפִּי אַחַת בְּרִיבּוּא יְמוֹתוֹ כֹּלֵם וְכֵן אַחַת לְזוֹ
 וְשְׁתֵּים לְזוֹ וְשֶׁלֹּא לְזוֹ דְמוֹעֵט כִּשֶׁר כֹּל אֵלּוֹ הַדִּינִין בַּכֹּהֵן נִמְלֵךְ כְּלוּמֵר לְכַתְּחִלָּה נִמְלֵךְ הַכֹּהֵן
 אִיךְ מִשְׁפָּטֵן אֲבָל בַּכֹּהֵן שְׂאִינוֹ נִמְלֵךְ וְעָשָׂה הַכֹּל מִדַּעְתּוֹ בְּדִיעַבְדַּ וְעָשָׂה קֵן שֶׁלֵם לַמַּעְלָה
 לְאִשָּׁה אַחַת וְכֵן קֵן שֶׁלֵם לְאִשָּׁה אַחַת הֵילַכְךָ כּוֹלֵם לַמַּעְלָה מִחֻצָּה כִּשֶׁר עוֹלוֹת וּמִחֻצָּה פָּסוּל
 חֲטָאוֹת וְכֵן לַמֵּטָה בְּעִנְיֵן זֶה וְכֵן מִשְׁמַע בְּרִישׁ פְּרַק הַתַּעְרֹבוֹת דֵּהֵאֵי בַּד"א אִפְרָקִין קָמָא

אם אחר ששאל עשה כן המעט כשר. ואם מדעתו עשה המרבה כשר:

עין משפט ו. ז. זו. הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"ה
עיין לעיל עין משפט ד

עין משפט ט הרמב"ם הל' פסולי המוקדשין פ"ח ה"ח

שנים שלקחו קניהן בערוב לאו שנתנו דמי קניהן לפיהן לאיזה שירצה הכהן יקריב חטאת ולאיזה שירצה יקריב

קאי. וז"ל רבינו בפירוש המשנה זה שהוציא מן הכלל הוא שב על הלכה רביעית מהפרק הראשון שאמר המועט כשר אמר שאין זה אלא בכהן נמלך אם עשה חציין למעלה וחציין למטה אבל כהן שאינו נמלך אלא עושה לרצונו למעלה ולמטה כשר המרובה והוא מגיד מאי זה טעם יהיה כן ואמר שכל זמן שאפשר לחלק הכלל המעורב ואין מעופות האשה האחת בשני החצאין יחד הרי כשעשה חציין למטה וחציין למעלה מחצה כשר ומחצה פסול לפי שאנו אומרים אפשר שעופות של אחת היו כולן למעלה או למטה שחציו לעולם כשר וזה אפשר לעולם כל זמן שיהיה מנין כנגד מנין (הנה הכל אפשר) לחלק בשני חצאין ומקריבין החצי למעלה והחצי למטה ושלא יהיו מקצת העופות שהקריבו למעלה ומקצת מה שהקריבו למטה משל אשה אחת ואז המחצית שנעשה באחד משני הצדדין וכל זמן שא"א לחלק הכלל המעורב ולעשות חציו למעלה וחציו למטה אלא שעופות האחת כבר נעשה מהם למעלה ולמטה הרי הרוב כשר לפי שבעלת הרוב היא שנעשה מעופות שלה למעלה [ולמטה] בהכרח וא"א זה אלא כשיהיה מנין זו יותר ממנין זו עכ"ל. והראב"ד כתב על דברי רבינו עשה חציין למטה א"א זה כתב בשביל שראה במשנה רפ"ג וכו' עד וממעט בהשלמת חובתה. ונ"ל להגיה ולכתוב במקום חבירותיה חבירתה כלומר אותה שנתערב קינים עמה. וטעם רבינו לחלק בין נמלך לשאינו נמלך נתכוון רבינו לבאר בפירוש המשנה שכתבתי בסמוך ואין דבריו מובנים לי:

ל. כסף משנה שנים שלקחו קיניהם בעירוב וכו'. שם בשם ר' יוסי. ומ"ש שאין הקינין מתפרשים וכו' כמו שביארנו. הוא בפ"ה ושם נתבאר ואע"ג דבפ' בכל מערבין (דף ל"ו) בעי לאורויי מהכא דרבי יוסי סבר יש ברירה ומוקי לה בשהתנו ורבינו פוסק בדאורייתא אין ברירה וכיון שכן קשה על רבינו שהיה לו לומר דבשהתנו מיירי. וי"ל דאמרינן עלה א"ה מאי למימרא קמ"ל כדרב חסדא דאמר אין הקינין מתפרשות אלא או בלקיחת בעלים או בעשיית כהן ומפרש דהשתא דקמ"ל כדרב חסדא אין צריך להתנות אלא אע"ג דלא התנו כהתנו דמי:

עוֹלָה. שְׂאִין הַקִּינִין מִתְּפָרְשִׁין אֶלָּא בְּלִקְיַחַת הַבְּעָלִים אוּ
בְּעֲשִׂית הַכֹּהֵן כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרָנוּ: